

Revisiun parziala da la lescha davart la cassa da pensiun dal Grischun

Rapport explicativ

Cura, zercladur 2013

Cuntegn

I. Survista	3
1. Il concept da trais pitgas	3
2. Midada dal primat da prestaziun al primat da contribuziun	3
3. Ulteriurs svilups	4
4. Proceder d'autras cassas da pensiun	4
II. Situaziun actuala tar la CPGR	5
1. Svilups e conclus da l'ultim temp	5
2. Novas tariffas da conversiun	7
III. Mesiras per stabilisar las prestaziuns	8
1. Mesiras da sustegn	8
2. Nova graduaziun da las contribuziuns ed augment da las contribuziuns da spargn	9
3. Prestaziuns	10
4. Custs	11
IV. Resumaziun e remartgas finalas	12

Rapport explicativ tar la revisiun parziala da la lescha davart la cassa da pensiun dal Grischun (LCPG; DG 170.450)

I. Survista

1. Il concept da trais pitgas

Il concept da trais pitgas per la prevenziun svizra per vegls, survivents ed invaliditad ha ina lunga istorgia. Las trais pitgas èn en sasez sa svilupadas en successiun cuntraria. La furma oriunda da la prevenziun è la prevenziun individuala. Quella vegn promovida oz en il rom da la 3. pitga. Las ragischs da la 2. pitga, la prevenziun professiunala, sa laschan perseguitar fin en il 19. tschientaner. La 1. pitga, la AVS, è entrada en vigur il 1. da schaner 1948.

Il 3 da december 1972 ha il pievel francà il princip da trais pitgas en la constituziun federala. Per la 1. e 2. pitga è vegnida definida la finamira da mantegnair il nivel da viver anteriur en moda commensurada. L'onn 1982 ha l'assemblea federala deliberà la lescha federala davart la prevenziun professiunala per vegls, survivents ed invaliditad (LPP) ch'è entrada en vigur il 1. da schaner 1985. En in punct sa differenziescha la LPP fundamentalmain da tut las autras assicuranzas socialas. Ella na prescriba betg ina tscherta soluziun, mabain sa cuntenta da definir in standard minimal. Ella permetta da midar las disposiziuns a favur da las personas assicuradas. La maioritad da las instituziuns da prevenziun enconuscha prestaziuns che surpassan cleramain las prestaziuns minimalas da la LPP. Tar quellas tutga er la cassa da pensiun dal Grischun (CPGR).

2. Midada dal primat da prestaziun al primat da contribuziun

Fin ils 31 da december 2000 èn las prestaziuns da la CPGR vegnidadas calculadas tenor il primat da prestaziun. Tgi ch'era – cun 65 onns – assicurà tar la cassa durant 35 onns e 4 mais u dapli, aveva il dretg d'ina renta da vegliadetgna da 60 pertschient da ses ultim salari assicurà. Pervia da la tendenza a l'individualissem e pervia da las midadas en il mund da lavur cun occupaziuns a temp parzial, cun uras da lavur flexiblas, cun pensums da lavur variabels sco er cun novs systems da salari han ins midà dal primat da prestaziun al primat da contribuziun. Questa midada da primat ha il legislatur concludì l'onn 2000. Dapi il 1. da schaner 2001 vegnan las prestaziuns da vegliadetgna da la CPGR calculadas tenor il primat da contribuziun. Il mument dal pensiunament vegn transfurmà il chapital spargnà cun ina tariffa da conversiun¹ (TCV) en ina renta annuala. L'onn 2001 importava la TCV 7,2 pertschient cun 65 onns.

Il matematicher d'assicuranza ha fixà quella giada las contribuziuns da spargn uschia, ch'il nivel da prestaziun dal primat da prestaziun da fin lura pudeva vegnir cuntanschì, applitgond ina TCV da 7,2 pertschient, sch'ins percorriva ina "carriera da standard" e sch'ins quintava cun in augment dal salari en media e cun ina tschain-

¹ In exempel tar la TCV: Cun 65 onns, a la vegliadetgna da pensiun, dispona ina persuna assicurada d'in chapital da spargn da 500 000 francs per la vegliadetgna. Cun ina TCV da 6 pertschient resultass ina renta annuala da 30 000 francs, numnadamain 6 pertschient da 500 000 francs.

sida annuala dal dabun da spargn da 4 pertschient. Quai è er stà la finamira explicita dal legislatur. En la missiva da quella giada (cf. missiva da la regenza carnet nr. 3, 2000-2001, pagina 235) èsi dentant vegnì rendì attent expressivamain che questa finamira da prestaziun vegnia surpassada u sutpassada, sche la realitad divergeschia da las supposiziuns.

3. Ulteriurs svilups

En il fratemp èn las cundiziuns generalas per las cassas da pensiun svizras sa midadas duravlamain. Ils onns 2001 e 2002, cur che l'uschenumnà ballun da speculaziun (ballun dotcom) è schluppà, hai dà collaps sin ils martgads da finanzas. L'onn 2008 ha la crisa finanziala sminuì en dimensiuns istoricas ils curs sin ils martgads d'acziuas. Quests eveniments èn vegnids accompagnads d'ina reducziun cuntinuada dals tschains d'investiziuns cun paucas ristgas (p.ex. obligaziuns da la confederaziun).

A medem temp han las retschertgas statisticas da las assicuranzas mussà in augment impressiunant da la durada probabla da la vita. Tenor l'avis d'expertas e d'experts cuntinuescha quest trend er ils proxims onns.

Quests svilups engrevgeschan massivamain las cassas da pensiun. Sco las ulteriuras cassas da pensiun en Svizra è er la CPGR stada obligada d'adattar ses parameters technics – numnadamain il tschains tecnic² e las TCV – a quests svilups. Las adattaziuns avevan ed han adina la finamira da stabilisar la cassa, da tegnair la finanziaziun e las prestaziuns en in equiliber finanziel sco er d'evitar ina sutgaranzia da la cassa.

4. Proceder d'autras cassas da pensiun

La cassa federala da pensiun PUBBLICA, ch'è ina da las grondas cassas da pensiun da la Svizra, ha annunzià en ina comunicaziun dal mars 2013 ch'ella veglia mitigiar il sbassament dal tschains tecnic e da la TCV da sia cassa cun agid da mesiras da sustegn. Il nivel da prestaziun da las collavuraturas e dals collavuratur da l'administraziun federala duai vegnir mantegnì tant sco pussaivel malgrà la TCV pli bassa. Igl è planisà da furmar reservas e d'augmentar las contribuziuns da spargn che vegnan pajadas tant da las patronas e dals patrons sco er da las lavurantas e dals lavurants.

Tenor ina comunicaziun ha la cassa da pensiun da la Viafier retica sbassà per ils 31 da december 2012 il tschains tecnic a 3 pertschient. La reducziun da la TCV, ch'è necessaria qua tras, vegn fatga en plirs pass fin l'onn 2020. Questas mesiras chaschunan custs supplementars da var 33 milliuns francs. Da quels surpiglia la patrona 18 milliuns francs e la cassa circa 15 milliuns francs. Per mitigiar la reducziun da las TCV vegnan las contribuziuns da spargn auzadas en media per 1,8 pertschient. Circa 60 pertschient da quest augment vegn surpiglià da la patrona, var 40 pertschient da las lavurantas e dals lavurants, quai che correspunda a la proporziun d'enfin ussa.

² Il tschains tecnic vegn duvrà per calcular la cuntravalur d'obligaziuns futuras (discontaziun da las rentas che resultan en l'avegnir). Sia autezza sto vegnir accordada cun ils retgavs che vegnan spetgads a lunga vista da las investiziuns. El influenzescha tranter auter il chapital da garanzia da las rentas sco er la TCV.

Auter sa preschenta la situaziun tar blers chantuns. Els preparan l'excorporaziun da lur cassas sco er lur independenza per il 1. da schaner 2014, quai ch'è indispensabel tenor il dretg federal. A medem temp ha lieu la finanziaziun restanta da questas cassas, las basas tecnicas vegnan adattadas a las cundiziuns generalas actualas e las contribuziuns e las prestaziuns vegnan regladas da nov. Projects separads per introducir mesiras da sustegn n'èn betg pli necessaris en quests cas. Adattaziuns en il sector da las prestaziuns vegnan fatgas en il rom da la sanaziun.

A Turitg ha il cussegl grond approvà in apport unic da 2 milliardas francs per sanar la cassa da pensiun dal chantun Turitg (BVK). Il tschains tecnic da la cassa è vegnì sbassà per il 1. da schaner 2013 da 4 a 3,25 pertschient. Cunquai ch'il grad da cuvrida importa actualmain circa 93,8 pertschient, pajan mo las patronas ed ils patrons contribuziuns da sanaziun. Sch'il grad da cuvrida sa chattass sut 90 pertschient, stuessan er las personas assicuradas contribuir supplementarmain 1,5 pertschient dal salari assicurà.

Il chantun Son Gagl fusiunescha la cassa d'assicuranza per il personal statal cun la cassa chantunala d'assicuranza per las personas d'instrucziun. Il manco da var 300 milliuns francs vegn gulivà per la fin da l'onn 2013 tras il chantun. Las lavurantas ed ils lavurants vegnan participads a la sanaziun durant maximalmain 5 onns cun ina contribuziun supplementara dad 1 pertschient dal salari assicurà. Plinavant vegn prolungada la durada da contribuziun fin a la vegliadetgna da 65 onns. Fin ussa pajavan las personas assicuradas fin a la vegliadetgna da 63 onns contribuziuns a la cassa da pensiun. Il tschains tecnic vegn fixà a 3,5 pertschient. Ina reducziun da las prestaziuns en cumparegliaziun cun oz n'è actualmain betg prevista. Las votantas ed ils votants dal chantun Son Gagl decidan ils 9 da zercladur 2013 davart quest project.

Dal chantun Soloturn èsi enconuschent ch'il chantun surpiglia l'entir manco dad 1,04 milliardas francs. Uschia vegnan distgargiadas las vischnancas. Però vegnan ellas a stuair pagar durant 40 onns ina contribuziun per la finanziaziun restanta da 3 pertschient da la summa dals salaris assicurads da lur personas d'instrucziun.

La CPGR è vegnida finanziada a 100 pertschient gia ils onns 2004/05. Per il 1. da schaner 2008 è la cassa daventada independenta. En quest project sa tracti unicamain d'introducir mesiras da sustegn che duain garantir prestaziuns sumegliantas sco fin ussa, malgrà che las TCV èn pli bassas. Las mesiras proponidas qua sutvart per la CPGR van en la medema direcziun sco il proceder da la PUBBLICA.

II. Situaziun actuala tar la CPGR

1. Svilups e conclus da l'ultim temp

La TCV dependa principalmain da dus parameters centrals: da la durada probabla da la vita da las personas che retiran rentas (quant ditg sto vegnir pajada ina renta) e da la tariffa da tschains tecnica (tge retgavs da facultad pon previsiblmain vegnir cuntanschids a pli lunga vista sin ils chapitals da spargn resp. sin il chapital da garanzia).

La TCV da 7,2 pertschient per la vegliadetgna da 65 onns sa basava sin las indicaziuns biometricas d'avant il 1985 e sin ina tariffa da tschains tecnica da 4,0 pertschient. Pervia dals svilups descritti qua survast sco er pervia da l'introducziun da la renta per la partenaria u per il partenari da vita hai dà las suandantas adattaziuns:

- La TCV per la vegliadetgna da 65 onns è vegnida sbassada pass per pass:
 - da 7,2 pertschient (fin la fin dal 2005) a
 - 7,05 pertschient (2006)
 - 6,95 pertschient (2007)
 - 6,85 pertschient (2008)
 - 6,75 pertschient (2009)
 - 6,55 pertschient (2010)
- L'onn 2009 è il tschains tecnic vegnì sbassà da 4 a 3,5 pertschient.
- Per l'onn 2010 è vegnida concludida ina tschainsida nulla dals chapitals da spargn da las personas assicuradas activas.

Ils sbassaments da la TCV da 7,2 a 6,55 pertschient èn vegnids fatgs senza mesiras da sustegn ed èn ids cumplainamain a donn e cust da la cassa e da las personas assicuradas. Per las personas assicuradas vuleva quai dir che novas rentas da vegliadetgna èn sa reducidas per var 9 pertschient. Plinavant n'èn ils dabuns da spargn betg vegnids tschainsids l'onn 2010 (tschainsida nulla). La finamira da prestaziun oriunda da 60 pertschient da l'ultim salari assicurà n'è betg pli vegnida cuntanschida. Malgrà ina durada da commembranza cumplina ed ina carriera da standard importava la prestaziun da vegliadetgna ussa – cun ina TCV da 6,55 pertschient – mo pli var 55 pertschient.

En la votaziun federala dal pievel dals 7 da mars 2010 ha il suveran refusà in sbassament da la TCV minimala da 6,8 a 6,4 pertschient en la LPP. In sbassament da la TCV en la LPP è dentant pli e pli urgent pervia dals tschains constantamain bass. Ils partenaris socials, las expertas ed ils experts e la finala er il cussegl federal èn da l'avis ch'in sbassament da la TCV en il sector obligatoric da la LPP na chattia betg ina maioritad senza mesiras da sustegn. Els sustegnan las mesiras a lunga vista ch'il cussegl federal propona en ses rapport per l'avegnir da la 2. pitga, sco il sbassament da la deducziun da coordinaziun, l'augment da las bunificaziuns da spargn, la prolungaziun dal process da spargn e disposiziuns transitoricas per personas assicuradas a partir da la vegliadetgna da 20 onns. Cur che la revisiun correspudenta dal dretg federal duai vegnir prendida per mauns, n'è betg enconuscent per il mument.

Cunquai che las prestaziuns da la CPGR surpassan las prestaziuns minimalas tenor la LPP, n'è la TCV da la LPP betg lianta per la cassa da pensiun. La TCV d'ina cassa da pensiun po esser pli bassa che la tariffa da la LPP, uschè ditg che las rentas da la cassa surpassan las prestaziuns tenor la LPP (princip d'imputaziun).

Tras la midada da las basas tecnicas da la CFA 2000³ a la LPP 2010 l'onn 2011 è la TCV, ch'è neutrala areguard ils custs per la CPGR, sa reducida da 6,55 a 6,35 pertschient. Sche la TCV restass tuttina a 6,55 pertschient, vegniss pajada tar mintga pensiunament ina renta memia auta che na fiss betg finanziada cumplettaimain. Per mitigiar talas perditas da pensiunament è vegnida furmada per ils 31 da december 2011 – sin recumandaziun da l'experta per prevenziun professiunala – ina "reserva per la tariffa da conversiun memia auta" da 24 147 800 francs sin donn e cust da la cassa.

Ils ultims 10 onns han ins pudì cuntanscher sin ils martgads da chapital – cun ina ristga giustifitgabla – mo renditas insuffizientas. Il svilup da las obligaziuns da la confederaziun sco investiziun da chapital cun paucas ristgas ed er la prognosa difficila davart il svilup futur dals martgads da chapital èn stads dischavantagius per las casas da pensiun. L'experta per prevenziun professiunala ha perquai proponì da sbassar la tariffa da tschains tecnica da 3,5 a 3,0 pertschient. Quai ha ella fatg sin fundament da las novas directives tecnicas da las expertas e dals experts da cassas da pensiun (DTCP 4) che servan dapi l'onn 2012 sco basa per recumandaziuns d'expertas e d'experts.

Suenter in'analisi detagliada è la cumissiun administrativa suandada las recumandaziuns da l'experta ed ha sbassà per ils 31 da december 2012 la tariffa da tschains tecnica da 3,5 a 3,0 pertschient. Las valurs en daners e las reservas da la bilantscha tecnica en chaussas tecnicas d'assicuranza per la fin da l'onn 2012, che han in grad da cuvrìda da 98,2 pertschient, sa basan pia sin ina tariffa da tschains tecnica da 3,0 pertschient. Cun questa tariffa da tschains tecnica importa la TCV, ch'è neutrala areguard ils custs per la CPGR, anc 6,05 pertschient dapi il 1. da schaner 2013.

2. Novas tariffas da conversiun

La cumissiun administrativa da la CPGR ha tegnì quint da quests fatgs cun fixar da nov la TCV resguardond las annadas che stattan avant il pensiunament. L'adattaziun vegn fatga en dus pass. Dapi il 1. da schaner 2013 valan las suandantas TCV:

Vegliadetgna tenor la LPP	Annadas 1954 ⁴ e pli veglias	Annadas 1955, 1956 e 1957	Annadas 1958 e pli giuvnas
60	5,85%	5,60%	5,30%
61	5,95%	5,75%	5,45%
62	6,10%	5,90%	5,60%
63	6,25%	6,05%	5,75%
64	6,40%	6,20%	5,90%
65	6,55%	6,35%	6,05%
66	6,55%	6,35%	6,20%
67	6,55%	6,35%	6,35%
68	6,55%	6,55%	6,55%

³ "CFA 2000" èn las retschertgas statisticas da l'anteriura cassa federala d'assicuranza (oz PUBLICA). Suenter l'onn 2000 n'èsi betg vegnì cuntinuà cun questas retschertgas. Perquai ha la CPGR midà a las novas basas statisticas da la LPP 2010 che servan ussa a calcular las prestaziuns da la CPGR.

⁴ Disposiziun transitorica per annadas che stattan avant il pensiunament. Questa scala correspunda a quella che valeva fin ils 31 da december 2012. A questas annadas vegn pia garantì il possess actual.

Las TCV èn vegnidas fixadas er per personas che han surpassà la vegliadetgna tenor la LPP da 65 onns. Quest conclus è vegnì prendì, perquai ch'igl è imaginabel che las relaziuns da lavur vegnan cuntinuadas en l'avegnir sur la vegliadetgna da 65 onns ora.

Tras quai che la TCV vegn sbassada en dus stgalims tegna la cumissiun administrativa quint da las recumandaziuns en il rapport dal cussegl federal davart l'avegnir da la 2. pitga, numnadamain da mitigiar il sbassament da la TCV per personas assicuradas che stattan curt avant il pensiunament. Pervia da questa mitigiaziun han las reservas per perditas da pensiunament stuì vegnir augmentadas per ils 31 da december 2012 per 15 593 000 francs a 39 740 800 francs sin donn e cust da la cassa.

Las rentas currentas n'èn betg pertutgadas dals sbassaments da la TCV. Ellas vegnan pajadas er vinavant senza midadas. Il dretg svizzer vertent scumonda da midar rentas da vegliadetgna currentas.

A maun d'in simpel exempel duai vegnir mussà, tge consequenzas ch'il sbassament dal tschains tecnic e da las TCV dals ultims onns ha per las rentas da vegliadetgna:

Chapital da spargn a la vegliadetgna da 65 onns, 500 000 francs	Renta fin il 2005 TCV 7,2%	Renta dapi il 2010 TCV 6,55%	Renta dapi il 2013 TCV 6,05%
Renta per onn	36 000 francs	32 750 francs	30 250 francs
Renta per mais	3 000 francs	2 729 francs	2 521 francs

III. Mesiras per stabilisar las prestaziuns

1. Mesiras da sustegn

Per tegnair pli u main il nivel da prestaziun da 55 pertschient da l'ultim salari assicurà, suenter che la TCV è vegnida sbassada in'ulteriura giada da 6,55 a 6,05 pertschient per il cumenzament dal 2013, èsi inditgà da prender mesiras da sustegn ch'èn socialmain supportablas. In'ulteriura reducziun da las rentas da vegliadetgna en consequenza dal sbassament da la TCV duai betg vegnir impedida.

Analogamain a las stentas che vegnan fatgas sin plaun federal per concepir la LPP a lunga vista, vegnan proponidas mesiras da sustegn che gidan a cumpensar dal tuttafatg u per part las prestaziuns diminuentas. Las mesiras da sustegn han ina finamira: Ellas duain procurar ch'i saja avant maun il mument dal pensiunament dapli chapital da spargn per la vegliadetgna. Malgrà che las TCV èn pli bassas, po uschia vegnir cuntanschida ina renta ch'è quasi uschè auta sco la renta avant il sbassament da la TCV.

Cun l'experta per prevenziun professiunala èn vegnidas discutadas pliras variantas da mitigiaziun e calculadas lur consequenzas finanziaias. En discussiun èn stads tranter auter models che prevesan d'augmentar las bunificaziuns da spargn e da laschar cumenzar pli baud il process da spargn. Il process da spargn cumenza oz suenter il 24. onn da vegliadetgna. Sch'il process da spargn cumenza pli baud, vegn il chapital da spargn tschainsì pli ditg. Grazia al fatg che las contribuziuns vegnan

pajadas pli ditg ed en consequenza da l'effect dal "tschains dal tschains" resulta il mument dal pensiunament in chapital da spargn per la vegliadetgna pli aut.

2. Nova graduaziun da las contribuziuns ed augment da las contribuziuns da spargn

La dumonda da la "dretga" varianta per mitigiar il sbassament da la TCV è vegnida discutada il segund mez onn 2012 pliras giadas en la cumissiun administrativa da la CPGR. Sin basa da questas discussiuns han ins persequità vinavant ina varianta che lascha cumenzar la procedura da spargn cun 20 onns e che prevesa contribuziuns levamain pli autas en la segunda mesadad da la carriera.

Suenter avair cumpareglià las calculaziuns da las prestaziuns e dals custs da numerusas variantas, è resortida la suandanta proposta:

Vegliadetgna tenor la LPP	Total da las contribuziuns da spargn	
	Graduaziun vertenta	Proposta da consultaziun
20–24	0,0	7,0
25–29	9,0	9,0
20–34	11,0	11,0
35–39	13,0	13,0
40–44	15,0	15,0
45–49	17,0	18,0
50–54	19,0	20,0
55–65	21,0	22,0

La graduaziun proponida vegn considerata per ils suandants motivs sco optimala:

- La graduaziun è ina proposta equilibrada che tracta tut las categorias da vegliadetgna en moda sumeglianta. Tras quai che las contribuziuns èn – ils ultims 11 onns – per 1 pertschient pli autas cumpareglià cun la regulaziun vertenta, vegni resguarda che las personas assicuradas da las annadas 1955 e pli giuvnas ston acceptar TCV pli bassas ed han mo pli paucs onns temp d'augmentar il chapital da spargn. Tras quai che las contribuziuns èn in pau pli autas pon ellas limitar la reducziun da las prestaziuns.
- Per las collavuraturas ed ils collavuraturats giuvens cumenza il process da spargn gia cun 20 onns, uschia ch'il chapital vegn tschainsì pli ditg. Questa soluziun è in'avischinaziun a la regulaziun da la AVS ed è giustifitgabila er en vista a la tariffa da spargn relativamain bassa da 7 pertschient dal salari assicurà.
- La proposta tegna en egl er la "part d'amez" (personas assicuradas da 40 fin 54 onns). Grazia a contribuziuns levamain pli autas en l'ultim terz da la carriera po ina clera reducziun da las prestaziuns vegnir evitada malgrà ina TCV pli bassa.
- La proposta chaschuna unicamain custs supplementars modests per ils partenaris socials. Bain vegnan las patronas ed ils patrons sco er las lavurantas ed ils lavurants confruntads cun contribuziuns levamain pli autas. En la consideraziun cumplessiva paran quellas dentant senz'auter dad esser giustifitgabras (cf. explicaziuns dal chapitel III cifra 5 "Custs").

Sin basa da la lescha davart la cassa da pensiun dal Grischun dals 23 d'avrigl 2013 (LCPG; DG 170.450) è il legislatur cumpetent per fixar las contribuziuns da spargn. Perquai sto la LCPG vegnir suttamessa ad ina revisiun parziala, per ch'ins possa introducir la nova graduaziun proponida (art. 8 al. 1).

Ultra da la graduaziun proponida per las contribuziuns èn vegnidas examinadas numerusas autras variantas. Ord vista puramain economica fissi da recumandar d'augmentar las tariffas da contribuziun al cumenzament da la carriera professionala. Uschia vegniss dapli chapital tschainsi pli ditg. Per tegnair sut controlla ils custs supplementars èsi dentant necessari da sbassar il nivel da la graduaziun da las contribuziuns en ils onns tardivs. Ina tala soluziun fiss in dischavantatg per tut quellas persunas assicuradas ch'entran pli tard en l'assicuranza.

In cler rinforzament da las tariffas da contribuziun durant ils ultims 10 fin 15 onns da la carriera fiss a prima vista eventualmain attractiv per las persunas assicuradas per motivs fiscals u er per motivs d'ina meglra supportabladad finanziaria. Ina tala soluziun è dentant chara, rendess tut en tut pli charas las forzas da lavur pli veglias e dischavantagiass quellas sin il martgà da lavur.

L'introducziun d'ina tariffa unitara (nuva che tut las persunas assicuradas pajan la medema tariffa da contribuziun) è medemamain vegnida giuditgada. Questa idea è dentant lunsch davent da la soluziun da la LPP e da la majoritad da las cassas che han il primat da contribuziun e che gradueschan las contribuziuns. Lavurants e lavurants che midan piazza vegnissan favurissads u dischavantagiads fermamain en cas d'ina tala soluziun. Ina tala soluziun violass sut tschertas constellaziuns eventualmain las disposiziuns da la LPP.

Tut questas variantas han dischavantatgs en cumparegliaziun cun la graduaziun proponida qua survart e n'ha persvadan betg. Per part èn ellas charas, per part favuriseschan u dischavantageschan ellas singulas gruppas da vegliadetgna.

3. Prestaziuns

Tge consequenzas che la graduaziun che vegn proponida per las contribuziuns da spargn ha sin las prestaziuns, vegn preschentà qua sutvart a maun d'in exempel concret. Per l'exempel da calculaziun vegni supponì il suandant:

- La persuna fa ina carriera da norma (quella correspunda ad ina cumbinaziun tranter l'urden da salarisaziun da las persunas d'instrucziun e la scala da salaris dal chantun)
- Il salari assicurà a la vegliadetgna da 20 onns importa 25 500 francs (quai dat in salari assicurà dad 80 475 francs a la vegliadetgna da 65 onns, quai che correspunda ad in salari annual da 107 301 francs)
- Vitiers vegn ina chareschia annuala
- Il tschains da projecziun importa 2 pertschient
- Prestaziuns da libra circulaziun na vegnan quintadas naginas

Vegliadetgna d'entrada ¹⁾	Regulaziun fin ils 31-12-2012 ²⁾	Regulaziun senza mesiras da sustegn ³⁾	Proposta da consultaziun cun mesiras da sustegn ⁴⁾
	TCV 6,55%	TCV 6,05%	TCV 6,05%
20	33 400	30 851	33 139
30	31 654	29 238	30 273
40	25 878	23 903	24 938
50	17 192	15 796	16 573
60	6116	5649	5918

- 1) Vegliadetgna d'ina persuna ch'entra en la CPGR
- 2) Prestaziuns da rentas en francs per onn sin basa da la scala da contribuziun vertenta tar la TCV da 6,55 pertschient che valeva fin ils 31 da december 2012
- 3) Prestaziuns da rentas en francs per onn sin basa da la scala da contribuziun vertenta tar la TCV da 6,05 pertschient che vala dapi il 1. da schaner 2013
- 4) Prestaziuns da rentas en francs per onn sin basa da la nova graduaziun da spargn tar la TCV actuala (pli bassa) da 6,05 pertschient

Er outras calculaziuns a maun da singulas personas assicuradas mussan ch'ils augments proponids per las contribuziuns na permettian betg ina garanzia cumpletta dal possess actual a partir da la vegliadetgna da 45 onns, malgrà ch'i vegn cumenzà pli baud a spargnar. I resultan pitschnas perditas da prestaziuns. Pia sa tracti d'ina mitigaziun da perditas da rentas cun contribuziuns supplementaras modestas e socialmain supportablas, che pon vegnir purtadas da las patronas e dals patrons sco er da las lavurantas e dals lavurants.

4. Custs

Ils custs supplementars che resultan tras la graduaziun proponida per las contribuziuns, importan tut en tut 3 635 000 francs per onn per las 8000 personas assicuradas (basa: salaris per ils 31 da december 2012). Quai correspunda ad in augment modest da las contribuziuns da 4,48 pertschient. Considerond l'effectiv total da tut las lavurantas e da tut ils lavurants sco er da tut las personas assicuradas activas importa la relaziun da contribuziun tranter patronas e patrons d'ina vart e lavurantas e lavurants da l'autra vart circa 55 tar 45 pertschient. Sch'ils custs supplementars vegnan repartids tenor la medema relaziun, van circa 2 000 000 francs sin donn e cust da las patronas e dals patrons e circa 1 635 000 francs a quint da las personas assicuradas. Var 3000 da las totalmain 8000 personas assicuradas lavuran tar il pli grond patron associà, il chantun cun sia administraziun chantunala. Sch'ins quinta or la part che l'administraziun chantunala stuess surpigliar sco patrona, resultan custs supplementars da 750 000 francs per onn per il chantun.

La grevezza supplementara per ils partenaris socials dependa da la structura da vegliadetgna e da salari dal personal resp. da la persuna singula concreta, en cas che la nova graduaziun da las contribuziuns vegniss acceptada. En il senn d'in quint approximativ poi dentant vegnir constatà ch'ils custs supplementars totals importan – en cas da totalmain 8000 personas assicuradas – 455 francs per persuna ed onn (3 635 000 francs dividì cun 8000). Sch'ins parta d'ina repartiziun media da 55 tar 45 pertschient, vegnan las patronas ed ils patrons engrevgiads en media cun custs sup-

plementars da 250 francs per lavuranta u lavurant ed onn. Las lavurantas ed ils lavurants pajan en media 205 francs dapli per onn.

Areguard la repartiziun da las contribuziuns fixescha l'art. 8 al. 3 LCPG che las patrinas ed ils patruns ston surpigliar almain la mesadad da las contribuziuns. Mintga patruna u patrun po lura decider sez, co ch'ella u el vul fixar la repartiziun da las contribuziuns en detagl. Tar il chantun è la repartiziun reglada en la legislaziun davart il personal. Tenor l'art. 39 al. 2 da la lescha dal personal [LP; DG 170.400] surpiglia il chantun fin al 40avel onn da vegliadetgna almain la mesadad da las contribuziuns ed a partir dal 40avel onn da vegliadetgna en moda s'augmentanta dapli che la mesadad da las contribuziuns. L'art. 44 da l'ordinaziun dal personal [OP; DG 170.410] reparta alura concretamain las contribuziuns sco suonda:

vegliadetgna tenor la LPP (um/dunna)	contribuziun totala pertschient	collavuraturas e collavuratur perschient	chantun pertschient
18–24	2,5 1)	1,25	1,25
25–29	13,0 2)	6,50	6,50
30–34	15,0 2)	7,50	7,50
35–39	17,0 2)	8,50	8,50
40–44	19,0 2)	9,00	10,00
45–49	21,0 2)	9,50	11,50
50–54	23,0 2)	9,75	13,25
55–65	25,0 2)	10,00	15,00

1) Contribuziun da ristga

2) Contribuziun da ristga da 4 pertschient plus contribuziun da spargn

Actualmain vegn la lescha chantunala dal personal revedida totalmain. La consultaziun tar il sbocz ha durà fin ils 10 da matg 2013. Ina midada da la repartiziun da las contribuziuns tranter las collavuraturas ed ils collavuratur ed il chantun n'è betg previsa.

IV. Resumaziun e remartgas finalas

Ils sbassaments tecnicamain necessaris da las tariffas da tschains e da las TCV tar la CPGR èn vegnids fatgs dapi il 2006 exclusivamain sin donn e cust da la cassa sco er da las lavurantas e dals lavurants assicurads. Questas mesiras han chaschunà ina reducziun da las rentas da vegliadetgna (rentas novas) da var 10 pertschient fin la fin da l'onn 2012. Tras il nov sbassament tecnicamain necessari da la tariffa da tschains tecnica e da las TCV per ils 31 da december 2012 resp. per il 1. da schaner 2013 resulta in'ulteriura reducziun da las rentas da vegliadetgna novas. Questa reducziun duai vegnir mitigada cun agid da mesiras da sustegn adequatas.

Questas mesiras prevesan ina prolungaziun da la durada da spargn ed in lev augment da las contribuziuns da spargn. Tras la via proponida po vegnir impedita ina reducziun da las prestaziuns tar las rentas da vegliadetgna. Quai correspunda als interess da las personas assicuradas e po vegnir cuntanschì cun grevezzas supplementaras giustifitgables per ils partenaris socials.

Las propostas èn fitg modestas. Quai mussa ina cumparegliaziun cun cassas da pensiun d'autras patronas e patrons che n'augmentan betg mo las contribuziuns da spargn, mabain che sustegnan per part las atgnas cassas cun apports per mitigiar las consequenzas finanzialas supplementaras dals sbassaments dals tschains.

Sco explitgà qua survart èn ils partenaris socials ed il cussegl federal da l'avis ch'in sbassament da las TCV en la LPP dovria mesiras da sustegn, per ch'il sbassament vegnia acceptà sin plaun politic. Il proceder tschernì en il cas qua avant maun correspunda pia a las intenziuns sin plaun federal.

In studi dad AXA Investment Managers mussa che bunamain la mesadad da la populaziun fiss pronta da pajar contribuziuns pli autas a la cassa da pensiun, sche l'au-tezza da lur renta pudess vegnir segirada en questa moda. Cleramain dapli personas – vul dir 68 pertschient – èn da l'avis che l'obligaziun da pajar contribuziuns duess vegnir sbassada sut la vegliadetgna da 25 onns ch'è prescritta da la lescha. Percunter fiss mo in terz (32 pertschient) pront da lavurar pli ditg che la vegliadetgna actuala da pensiun. La nova graduaziun che vegn proponida per las contribuziuns da spargn correspunda als resultats da quest studi.

Perquai che las contribuziuns da spargn vegnan fixadas en la LCPG, sto l'introducziun da la nova graduaziun che vegn proponida per las contribuziuns da spargn vegnir suttamessa ad ina revisiun da l'art. 8 al. 1 LCPG.